

Veileder for deg som har vært utsatt for påtvunget seksuell omgang – voldtekt

1. Juridisk orientering – Hva er voldtekt?

Det fremgår av straffelovens § 192 hva som er straffbart som voldtekt.

Det anses som Voldtekt når

- en person skaffer seg seksuell omgang ved bruk av vold eller truende atferd og når
- en person ved bruk av vold eller truende atferd
  - får noen andre til å ha seksuell omgang med en anneneller
  - får noen til å utføre handlinger som tilsvarer seksuell omgang med seg selv

Det er også å anse som voldtekt når

- en person skaffer seg seksuell omgang med noen som ikke klarer å motsette seg handlingen (for eksempel på grunn av bevisstløshet, rus eller søvn)

Det er klarlagt gjennom rettspraksis hva som er å anse som seksuell omgang. Seksuell omgang er de mer intense former for seksuell aktivitet; det omfatter samleie, men også slikking av kjønnsorganer, masturbering og annen aktivitet som medfører kontakt mellom nakne kjønnsorganer.

2. Råd/opptreden

Hvis du har vært utsatt for påtvunget seksuell omgang må du ta stilling til om du ønsker å anmelde forholdet til politiet. Dersom du ønsker å anmelde, oppfordres du til å kontakte nærmeste politistasjon så raskt som mulig.

3. Overgrepsmottaket

Hvis du er usikker på om du vil anmelde forholdet eller av ulike årsaker ikke ønsker å snakke med politiet, er det allikevel viktig at du oppsøker nærmeste overgrepsmottak for legeundersøkelse. Der blir du godt ivaretatt. Personalet der er spesialutdannet og skal:

- ivareta din helse; bl.a. undersøke om du kan være påført seksuelt overførbar smitte
- og
- ivareta dine øvrige rettigheter; klarlegge om det er behov for kriserådgivning, oppfølgingssamtaler med psykolog eller sosiolog og/eller henvisning til videre legebehandling eller hjelpeapparatet for øvrig.

Ved overgrepsmottaket vil undersøkelsen også være rettet mot å

- sikre bevis for en eventuell senere anmeldelse/etterforskning

På overgrepsmottaket har helsepersonellet alminnelig taushetsplikt. Undersøkelsen blir mellom deg og behandlende helsepersonell.

Eventuelt sikret bevismateriale:

- forblir på overgrepsmottaket og utleveres normalt ikke til politiet uten skriftlig samtykke fra deg
- lagres maksimum seks måneder. Ved noen mottak er det kun to måneders lagringstid. Det er derfor også av denne grunn viktig at du ikke venter for lenge med å kontakte politiet dersom du ønsker saken etterforsket.

4. Bevis/policy

Norske myndigheter ønsker at alle som er utsatt for voldtekt eller andre seksuelle overgrep, anmelder forholdet til politiet. Det er viktig at sakene blir kjent. Både for offerets del, som vil få bistand til å bearbeide overgrepet og for å sikre at gjerningsmenn straffes og ikke begår voldtekter igjen. Videre vil omtale av slike saker kunne bidra til å forebygge andre overgrep ved at mulige gjerningsmenn avstår når faren for å bli straffet fremstår som stor.

Det er viktig at etterforskning kan iverksettes så raskt som mulig, fordi:

- Mulighetene for å sikre bevis synker dramatisk med avstand i tid fra overgrepet
- På stedet hvor overgrepet (åstedet) fant sted, finnes ofte avgjørende spor. Dette materialet må sikres raskt og åstedet bør også fotograferes så raskt som mulig
- Viktige spor på egne klær og kropp blir borte. Også på gjerningspersonen(e) kan det finnes spor som bør sikres slik at politiet snarest bør få opplysninger om vedkommendes identitet
- impliserte personer, både vitner og gjerningspersoner bør identifiseres raskt ellers risikerer man at informasjon og inntrykk fra viktige vitner svekkes før politiet får snakket med dem.

Vi har forståelse for at mange av ulike grunner vegrer seg for å gå til politiet. Politiet kan iverksette etterforskning uten fornærmedes anmeldelse hvis opplysninger om saken kommer til politiets kunnskap, men fornærmedes forklaring vil som regel være av vesentlig betydning for å få saken tilstrekkelig opplyst. Så i praksis er politiet i stor grad avhengig av din medvirkning for å lykkes med etterforskningen.

Som offer for voldtekt, har du rett til voldsoffererstatning. For å tilkjennes slik erstatning må det som regel/helst foreligge en politianmeldelse.

5. Bistandsadvokat

Du har rett til gratis å la deg bistå av bistandsadvokat. Politiet/overgrepsmottakene vil være behjelpelige med å formidle kontakt med bistandsadvokat hvis du ønsker det, dersom dette ikke allerede er ivaretatt.